

Η ΧΡΥΣΗ ΤΟΜΗ ΩΣ ΚΩΔΙΚΑΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

Δημήτρης Κ. Μπάκας

Καθημερινά χρησιμοποιούμε τη φράση «**να βρεθεί η χρυσή τομή**» κατά τη διαπραγμάτευση ή στη διένεξη μεταξύ των ανθρώπων. Αραγε η χρυσή τομή χωρίζει ή συνθέτει; Από πού προέρχεται η φράση, πώς έφτασε να έχει το νόημα που έχει και ποια η σημασία της στη ζωή μας! **Ποιο είναι το βαθύτερο νόημα στη δημιουργία ανθρώπινων δεσμών!** Παίξει κάποιο ρόλο στον **Κόσμο μας**;

Κόσμο ονόμασαν, με το αλάθητο ένστικτό τους οι Αρχαίοι Έλληνες, το όλο, το σύμπαν, γιατί διέκριναν την **ευταξία και την αρμονία** μέσα στο χάος και την απροσδιοριστία. Επικαλέσθηκαν τον θεό του φωτός και της τάξεως και τον αγγελιαφόρο των θεών για να τους το εξηγήσει και να το ερμηνεύσει. **Τον θαύμασαν και τον αγάπησαν**. Μπορεί να υπάρχουν, ακόμη και τώρα, πολλές διαφορές μεταξύ των ανθρώπων στην απορία εάν κάποιος υπέρτατος Νους τον σχεδίασε και τον δημιούργησε τόσο τέλειο ή εάν έγινε από ένα τυχαίο συμβάν, αφού συνέτρεξαν πολλές και απίθανες φαινομενικά προϋποθέσεις, πριν από δεκαπέντε δισεκατομμύρια χρόνια! Όλοι, όμως, συμφωνούν ότι ο Κόσμος, μέσα στον οποίο συμπεριέλαβαν και όλα τα έμβια και τους ανθρώπους είναι πλημμυρισμένος από ένα **υπέροχο μυστήριο**. Μια γοητεία και μια **ανείπωτη μαγεία!** Είναι ένα πραγματικό σύνολο, **πανέμορφο**, το οποίο προσφέρει **άπειρα αγαθά**.

Ο Πλανήτης μας υπάρχει, κινείται, λειτουργεί και «**ζει**», γιατί τηρούνται κάποιοι νόμοι **ευταξίας και αρμονίας**. Κάθε φορά που ο έλλογος άνθρωπος βρίσκει ένα **κώδικα ερμηνείας** θεωρεί ότι έμαθε όλα τα μυστικά του, αλλά πάντοτε η φύση κρατάει και «**μυστικά**», που δεν ερμηνεύονται από τον άνθρωπο. Τηρεί πολλά **άρρητα στοιχεία!** Οι αριθμοί θεωρήθηκαν από τους Πυθαγόρειους το μοναδικό κλειδί αποκρυπτογράφησης του Σύμπαντος. Αλλά και αυτοί παρουσιάζουν τις αδυναμίες. Είναι ανίκανοι να αποκωδικοποιήσουν όλες τις συναρτήσεις που έχει εφεύρει η φύση μέσα στα δισεκατομμύρια χρόνια ύπαρξής. **Ένα απέραντο κάλλος και άφατο μυστήριο πλημμυρίζουν τις ανθρώπινες ψυχές, όταν βιωματικά κατορθώνουν να συντονίζονται με τον παγκόσμιο ρυθμό!**

«Ο άνθρωπος φύσει ορέγεται του ειδέναι». Είναι βιολογική ανάγκη να αντιληφθεί **την πραγματικότητα για να αποβάλει το άγχος του φόβου και να ζει ευχάριστα**. Επιδιώκει την ασφάλεια και τη βεβαιότητα για να νιώθει άνετα. Πρώτιστη ανάγκη **η επιβίωση**. Το άγνωστο τον τρομάζει. Το βασικό εργαλείο γνώσης είναι ο πλούσιος **εγκέφαλός του**. Οι αισθήσεις απαραίτητες, γιατί παρέχουν τις πληροφορίες για το περιβάλλον, αλλά οι πληροφορίες είναι πάμπολλες, ποικίλες και χαοτικές. Ένα συννοθύλευμα! Ένας σωρός άτακτος από κομμάτια, σχήματα, χρώματα. **Μόνον εάν συντεθούν σε ένα οργανωμένο μωσαϊκό δημιουργούνται μορφές που γίνονται αντιληπτές**. Άρα είμαστε στη φάση του **λογισμού και της σκέψεως**. Αυτό το κατορθώνει ο **εγκέφαλος** με τις έννοιες, που εκφράζονται με λέξεις που έχουν επινοηθεί για να περιγράψουμε τον κόσμο και είναι ανθρώπινες επινοήσεις. **Δύναμη, ταχύτητα, αλήθεια, ωραιότητα, αγαθό κλπ. Οι σχέσεις (αξίες) μεταξύ των εννοιών δομούν ένα πρότυπο και έτσι αντιλαμβανόμαστε τον Κόσμο που μας περιβάλλει**.

Στις πολύ απλοποιημένες καταστάσεις αρκούν οι πληροφορίες, όπως έρχονται αυθόρμητα μέσα από την απλή θεώρηση των πραγμάτων. Στη συνέχεια επιζητείται με τη πρωτοβουλία του ανθρώπου να εκμαιευθούν **τα μυστικά της φύσεως**. Έτσι αθροιστικά η γνώση του ανθρώπου φθάνει σε τέτοιο σημείο να διαμορφώσει ένα κόσμο νοητό. Τον κόσμο «των προϊόντων του ανθρώπινου πνεύματος».

Σήμερα, παρά τα όσα αρνητικά του στοιχεία και τα συνεχή σκαμπανεβάσματα, ζούμε, **ίσως**, στον καλύτερο κόσμο, από όσους έχει ζήσει ποτέ ο άνθρωπος. Οι άνθρωποι, όμως, δεν είναι ευτυχισμένοι και αυτό φαίνεται ότι συνιστά και τη δύναμη προώθησης για κάτι νεότερο. **Να φτιάξουμε ένα κόσμο καλύτερο**. Αλλά τι είδους ανθρωπότητα θέλουμε να γίνουμε; Για να ανοίξουμε νέα πεδία, όπου θα εξελιχθεί η ανθρώπινη περιπέτεια, πρέπει πρώτα να **συνειδητοποιήσουμε τη σημερινή πραγματικότητα, που μας περιβάλλει**. Εδώ είναι ο ρόλος **της επιστημονικής έρευνας**.

Ο εικοστός αιώνας υπήρξε πολύ γόνιμος σε ευκαιρίες αναθεώρησης του προτύπου του Κόσμου μας. Πραγματικές επαναστάσεις έγιναν στις επιστήμες και την τεχνολογία. Έννοιες που έμοιαζαν παγιωμένες ανατράπηκαν, όπως οι έννοιες του χώρου, του χρόνου της ύλης, της γενετικής κλπ. Αυτές οι επαναστάσεις μεταμόρφωσαν το νόημα των περισσότερων γνωστών λέξεων και αντίστοιχων εννοιών.. Ταυτόχρονα, το πρόσωπο του πλανήτη μας άλλαξε, παρά το ότι φαίνεται (σε εμάς) να ακολουθεί την τροχιά του, καθόσον άλλαξε η ζωή στην «**πλάτη**» του. **Οι αγάλινωτες ανθρώπινες πράξεις τον έχουν ήδη τραυματίσει σε επικίνδυνο βαθμό**. Τον τελευταίο αιώνα τετραπλασιάστηκε ο πληθυσμός, αλλά έχει δεκαπλασιαστεί η αποτελεσματικότητά μας. Ο επιστήμονας **χωμένος στο εργα-**

στήρι ζει και απολαμβάνει τις συναρπαστικές μεταβολές στον Κόσμο. **Επείγει, όμως, να προσεγγίσουμε τον κόσμο και τον άνθρωπο με μια νέα θεώρηση.**

Γινόμαστε περισσότερο άτομα και λιγότερο κοινωνικό σύνολο. Ίσως οι προχωρημένοι νοητικά να φθάνουν στο σημείο να αντιλαμβάνονται ότι έχουν φθάσει στα ανθρώπινα όρια δυνατότητας σε αρκετά σημεία τα διανοητικά παιχνίδια που απολαμβάνουν οι εξειδικευμένοι επιστήμονες. Τα παιχνίδια αυτά, που είναι εκ των ων ουκ άνευ για τη εξέλιξη της ανθρωπότητας, τις περισσότερες φορές είναι αδιάφορα για το απλό πολίτη. **Ο μέσος άνθρωπος δεν αντιλαμβάνεται τη σημασία των αλλαγών, γιατί ζει μέσα σε μια κοινωνία, που είναι πνιγμένη από τα καθημερινά προβλήματα.** Το ότι διαπιστώθηκε η ύπαρξη του σωματιδίου Χιγκς και το ότι κάμπτεται ο χώρος, λόγω μεγάλης βαρύτητας φαίνονται ουσιαστικά άχρηστες απασχολήσεις (και φυσικά δεν είναι) σε εκείνους που πρέπει να μάχονται μέρα με την ημέρα ενάντια στη δυστυχία, την ανεργία και την καταφρόνια.

Προκλήθηκε, κοντολογίς, ένα μεγάλο χάσμα μεταξύ εκείνων που κνηγούν την εξειδικευμένη γνώση και εκείνων που έχουν ανάγκη να γνωρίζουν την πραγματικότητα για να αντιμετωπίζουν καλύτερα τις δυσκολίες. Μια καλύτερη **ομογενοποίηση της ανθρωπότητας είναι απαραίτητη.** Και αυτό είναι επιτακτικό για κάθε κοινωνία, για κάθε λαό για κάθε έθνος. Και αυτή ομογενοποίηση επιτυγχάνεται καλύτερα με μια παράλληλη ανάπτυξη της **ολιστικής Παιδείας.** Ένας άνθρωπος συγκροτημένος σε **πολύπλευρη προσωπικότητα** μπορεί να αποκτήσει σε μεγαλύτερο βαθμό εσωτερική ολική ισορροπία γνωστικού, συναισθηματικού και βουλητικού περιεχομένου. Με αυτό το περιεχόμενο και σε συνδυασμό με τη αυτογνωσία και αυτοεκτίμηση αντιλαμβάνεται την ύπατη ανάγκη-αξία της **αρμονικής συνύπαρξης,** του **συνανήκειν** με τους συνανθρώπους του και με το περιβάλλον του.

Η πρώτη απορία του homo sapiens υπήρξε το πώς **από το χάος δημιουργήθηκε το είναι.** Δηλαδή από το μηδέν στο είναι. Τι μεσολάβησε, ποιο ήταν το πρώτο κινούν αίτιο. **Ποια δύναμη συνθέτει και πολλαπλασιάζει τις μορφές στη φύση;** Γιατί εμείς αντιλαμβανόμαστε ό,τι υπάρχει γύρω μας; Πως γίνονται αντιληπτά και ερμηνεύονται τα όσα μας περιβάλλουν; Έγιναν στην τύχη; Τα επιβλέπει κάποιος ανελλιπώς ή έκανε την αρχικό σχεδιασμό; Ποιες εντολές έχουν δοθεί και σε ποια μορφή; Πού έχει γίνει η καταγραφή που εκτελείται απaráβαρα; Πως δημιουργείται η **υπέροχη αρμονία!** Πώς πραγματοποιείται το **ωραίο αισθητικά και αποτελεσματικό αρμολόγημα;** Ας φανταστούμε, απλά και μόνο, το πόσο ωραίο πραγματικά και πόσο λειτουργικό είναι **το να έχω δυο ισομεγέθη χέρια** και να μπορούν να εκτελούν άπειρες και λειτουργικές κινήσεις!

Η ερμητική παράδοση στρέφεται γύρω από τη μελέτη των αριθμών, της αρμονίας, της μουσικής, της γεωμετρίας και της κοσμολογίας και φθάνει πίσω στην αχλή του χρόνου, έως τον αιγυπτιακό, βαβυλωνιακό και λοιπούς αρχαίους πολιτισμούς. Σταματά με **έκσταση στην Αρχαία Ελλάδα.** Εκεί ανάμεσα στη **φιλοσοφία** και στον **μυστικισμό,** αλλά με έμφαση στην **ευμορφία και το κάλλος** υπαινίχθηκε ότι υπήρχε ένα **«χρυσό» κλειδί** που συνδέει όλες τις αντιθέσεις σε μαγευτική αρμονία. Ήταν η λύση του **«προβλήματος της διαιρέσεως ενός ευθυγράμμου τμήματος σε άκρο και μέσο λόγο».**

Αυτό που ονομάστηκε αργότερα **χρυσός ή θείος λόγος, αναλογία, μέσος αριθμός.** Την ονόμασαν «ιερά αναλογία» (Pacioli), «ιερά τομή» (Kepler). Και τελικά **«χρυσή τομή» (sectio aurea).** Συμβολίζεται με το Φ, από το όνομα του Φειδία ή φ. Έτσι έφθασε σε μας, ως **«χρυσή τομή»** και τη χρησιμοποιούμε καθημερινά **στην επίλυση κάθε είδος διαφωνιών και διαφορών μας.**

Ποια είναι λοιπόν αυτή η **καταπληκτική και αιγυπτιακή συνάμα τομή.** Πού οφείλεται η γοητεία της; Και το ουσιαστικότερο ερώτημα είναι: **Είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθεί, ως μέτρο άριστο για τη δική μας δόμηση ως πρόσωπο αλλά και στις σχέσεις της ζωής μας;**

Εκτιμάται, ότι **μπορούμε να βρούμε πολλές χρήσιμες απαντήσεις,** εάν κατορθώσουμε να εμβαθύνουμε στα σημεία που μας οδηγεί αρχικά η αίσθηση του **ωραίου,** ως **ευμορφία** και στη συνέχεια ανακαλύψουμε με τη λογική διείσδυση στη **«σοφία».** Μια σοφία, με την οποία δημιουργεί η φύση τα κάθε είδος συστατικά της, **μέχρι και το πιο εξελιγμένο ον, τον άνθρωπο και ειδικότερα το πιο τέλειο όργανο, τον ανθρώπινο εγκέφαλο.**

Ευελπιστούμε ότι εάν κατανοήσουμε την αξία της και βρούμε τη χρυσή τομή, σίγουρα θα ερμηνεύσουμε τον κόσμο καλύτερα και προπαντός θα κάνουμε τις κοινωνικές σχέσεις μας πιο αρμονικές. Τότε και η ζωή μας θα είναι πιο ευτυχισμένη! (**Συνέχεια στο επόμενο**).

Δημήτρης Κ. Μπάκας
23 Σεπ 2022